

Eerste half jaar glasgroente 2008: opbrengsten lager, kosten hoger

Anita van der Knijff

Voor het merendeel van de glasgroentetelers was 2007 een matig jaar door lagere opbrengstprijzen voor de belangrijkste vruchtgroenten en oplopende kosten. Dit artikel schetst een beeld van het eerste half jaar van 2008. Het artikel heeft in vergelijking met de kwartaalrapportages voor de andere sectoren een meer beschouwend karakter vanwege de beperkte beschikbaarheid van gegevens.

Geen hogere productie ondanks hogere instraling

Een belangrijke factor voor de productie is de hoeveelheid licht (instraling). In de eerste zes maanden van 2008 was de totale lichtsom ruim 2% hoger dan in de eerste helft van 2007. Ten opzichte van het langjarig gemiddelde was dit zelfs bijna 10% hoger. Vooral februari, mei en juni waren relatief lichtrijk. Desondanks lag de productie per vierkante meter op ongeveer hetzelfde niveau als vorig jaar.

Lagere opbrengstprijzen

Bij de hogere prijzen van veel landbouwproducten in 2007/08 zijn de opbrengstprijzen van glasgroenten een belangrijke uitzondering. De prijsvorming voor de meeste vruchtgroenten startte dit jaar matig en (hoge) primeurprijzen bleven uit. Zo zijn de prijzen voor komkommer vanaf de start van het seizoen structureel lager dan vorig jaar. Telers spreken zelfs van dramatisch slechte prijzen. Ook de opbrengstprijzen van zowel fijne als grove tomaten van Nederlandse bodem op de Duitse groothandelsmarkten lagen tot en met de eerste week van mei onder het niveau van vorig jaar, zo blijkt uit cijfers van ZMP. Vanaf halverwege mei zijn de tomatenprijzen doorgaans hoger. Paprika kende het eerste half jaar een enigszins grillig prijsverloop mede door ongelijkmatigheid in het aanbod van de diverse kleuren, wat de samenstelling van mixverpakkingen bemoeilijkte. De enkele goede weken qua prijsvorming dit voorjaar zijn inmiddels volledig teniet gedaan door de lage prijzen in de zomermaanden. Een aanwijsbare oorzaak voor de slechte tot matige prijsvorming hebben de telers niet. Volgens hen is het Nederlandse aanbod en de kwaliteit daarvan min of meer vergelijkbaar met vorig jaar. Wel wordt verdeeldheid in de handel en het ontbreken van een sterke marktpositie, waardoor er ruimte is voor speculatie, genoemd als belangrijkste oorzaak voor de prijsdruk. De hoge(re) winkelprijzen voor vruchtgroenten staan dan ook in schril contrast met de lage telersprijzen.

Meer groente geëxporteerd

De totale export van verse groente en fruit van Nederlandse herkomst is in de eerste zes maanden van dit jaar met 5% toegenomen in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. Voor de belangrijkste vruchtgroenten bleef de export naar het belangrijkste afzetland Duitsland wel achter bij vorig jaar. Een uitzondering vormde losse tomaat (tabel 1). Daarentegen zat de export naar het Verenigd Koninkrijk, voor veel producten na Duitsland het tweede afzetland, stevig in de plus. Voornamelijk de groei van de export van tomaat naar het Verenigd Koninkrijk is opvallend gezien de huidige wisselkoersverhoudingen en het feit dat deze export de laatste drie jaar juist een dalende lijn vertoonde.

Tabel 1		Export van de belangrijkste glasgroenten uitgesplitst naar de belangrijkste afzetlanden, januari tot en met juni 2008, in miljoen kg en mutatie ten opzichte van 2007 (%)				
	Duitsland		Verenigd Koninkrijk		Totaal EU-landen a)	
	Totaal (mln. kg)	Mutatie t.o.v. 2007 (%)	Totaal (mln. kg)	Mutatie t.o.v. 2007 (%)	Totaal (mln. kg)	Mutatie t.o.v. 2007 (%)
Tomaat, tros	80,9	-1,7	13,9	20,0	143,8	1,7
Tomaat, los	21,6	10,0	20,6	7,4	68,1	5,3
Paprika, rood	14,2	-5,9	6,8	15,7	35,1	3,3
Paprika, groen	3,4	-2,5	6,1	15,8	14,6	9,3
Komkommer, recht	116,8	-0,6	26,6	12,7	179,9	3,8

Bron: KCB/PT , a) m.u.v. Bulgarije en Roemenie

Energiekosten lopen verder op

Door de vele verschillende type gascontracten is het moeilijk om een eenduidig beeld te geven van de gasprijsontwikkeling in de glastuinbouw. Wel is duidelijk dat de afgelopen jaren de gemiddelde gasprijs voor de tuinbouw flink is gestegen; van gemiddeld 11,5 ct/m³ in de periode 2002-2004 naar zo'n 24 ct/m³ in 2007. Voor het gemiddelde glastuinbouwbedrijf zijn in de periode 2004-2007 de netto-energiekosten met zo'n 3 euro per m² gestegen (Van der Velden, 2008). Ofwel zo'n 40% in drie jaar tijd! Overigens is deze stijging van de kosten kleiner dan de stijging van de aardgasprijs door het op grote schaal in gebruik nemen van wkk-installaties met verkoop van elektriciteit. In 2008 hebben de meeste telers opnieuw te kampen met oplopende gasprijzen als gevolg van stijgende olieprijsen. Hoewel op bedrijfsniveau het gascontract allesbepalend is, geeft de commodityprijs voor het niet gecontracteerde gas een grove indicatie van de gasprijs voor de sector. Deze prijs is in het eerste kwartaal met ongeveer 1% en in het tweede kwartaal met ruim 17% gestegen ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Een dergelijke prijsstijging als in het tweede kwartaal heeft een behoorlijk effect op de bedrijfsresultaten. Echter, de ontwikkeling van de elektriciteitsprijs voor tuinders die elektriciteit opwekken met een wkk-installatie en verkopen, is zeker zo bepalend voor de (netto-) energiekosten. De arbeidskosten zijn in vergelijking met vorig jaar toegenomen door stijgende Cao-lonen; 2,5% per 1 oktober 2007 en 2,0% per 1 april 2008. In combinatie met prijsstijgingen voor diverse andere productiemiddelen en productie-inputs (onder andere kunstmest) leidt dit tot een verdere stijging van de kostprijs. Al met al komen de bedrijfsresultaten van veel glasgroentebedrijven als gevolg van hogere productiekosten en lagere opbrengsten in vergelijking met vorig jaar nog verder onder druk te staan.